بویوك ملت مجلسی مملکتمزده موجود جوامعك حقیقی احتیاجه کوره تصنیف ایدلمسنی قرارلاشدیردی

موازنهٔ عمومیه قانونك قبول ایدیلن برماده‌سی موجبنجه ؛ زمانه ومکانه اعتباریله قابل جمع اولانه وظیفه‌لر توحید ایدلمك صورتیله جوامع خدمه‌سی قادرولرینك تثبیتی مجبوریدر بونلردن خدمتی معطل ویا بی‌لزوم حاله کلنلرك وظائفی بعدما کیمسه‌یه توجیه اولونامیه‌جقدر

بویوك ملت مجلسنك پازار کونکی اجتماعنده موازنهٔ عمومیه قانونی لایحه‌سی موادینك مذاکره‌سی اجرا اولوندیغی دونکی نسخه‌مزده یازمشدق . مذکور قانونك اون دردنجی ماده‌سی اطرافنده جریان ایدن مناقشاتی بوکونکی نسخه‌مزده درج ایدیورز :

« اون دردنجی ماده — دیانت ایشلری ریاستنجه تنظیم واجرا وکیللری هیئتنجه تصدیق ایدیلمجك بر تعلیماتنامه‌یه توفیقاً ١٩٢٧ سنهٔ مالیه‌سی نهایتنه قدر جوامعك حقیقی احتیاجنه کوره تصنیفی وزمان ومکان اعتباریله قابل جمع اولان وظیفه‌لر توحید ایدلمك صورتیله اشبو جوامع خدمه‌سی قادرولرینك تثبیتی مجبوریدر .

قادرولر خارجنده قالاجق وظیفه‌دارلرکافی السابق خدمتلرینه دوام ایده‌جکلر ایسه‌ده انحلال وقوعبولدیغی وظیفه ومخصصاتلری تصرف و بو تصرفات قادرو داخلنده‌کی خدمهٔ موجوده مخصصاتنك تدریجاً بش یوز غروشه ابلاغی مجبون قالرشولی اتخاذ اولونور.

قادرو داخلنده وقوعبولاجق محلات قادرو خارجنده قالمش وظیفه‌دارلر وارکن باشقه‌سنك تعیینی جائز اولمامق اوزره تعیین مناسبلری نقلاً تعیین وقادرو خارجنده‌کی وظیفه ومخصصاتلری تصرف ایدیلیر . خدمتی معطل ویا بی لزوم حاله کلان وظائف بعدما کیمسه‌یه توجیه اولونامیه‌جقدر »

موسی کاظم بك (قونیه) — بو ماده‌نك روحنده موازنهٔ ملیه انجمنی پك‌ده علاقه‌دار ایتمه‌ین بر خصوصیت واردر . ماده‌نك روحی دوغری‌دن دوغری‌یه جوامع ومساجد خدمه‌سنك قادرولرینك تثبیتی وظائف وخدمات اربابنك ممکن اولدیغی قدر توحید ایدلمك صورتیله کندیلرینی اداره ایده‌بیله‌جك بر حاله افراغیدر . موازنه انجمنی شویله ، بویله بو قسم علاقه‌دار ایده‌بیلیرکه: بوندن صوکره برده‌جوامعك احتیاجه کوره تصنیفی فلان دیه‌برشی‌وار . یعنی شوقسمك شوقدر جامعه احتیاجی واردر ، شو قسمی بیقالم بویله‌می ؟

محی‌الدین نامی بك (بتلیس) — طبیعی !

موسی کاظم بك (قونیه) — طبیعیمی؟ انجمندن صوریورم ، ذات دولتکزدن صورمیورم. شمدی مخاطبم انجمندر . جوامعك حقیقی احتیاجه کوره تقییدی انجمنی علاقه‌دار ایتمز . انجمن نه‌دن بونی علاوه‌یه لزوم کورمشدر . بونی صوریورم. ذات دولتکزده بورادن لزوم اولادیغنی سویلرسکز .

احمد رمزی بك (غازی عینتاب) — افندم، دیانت ایشلری ریاستندن ، بودجه‌لرینك تدقیق صره‌سنده جوامع خدمه‌لرینك معاشلرینی و بو معاشلری احتوا ایدن قادرویی ایسته‌دك. وبو قادرویی - عرض ایده‌رم که - اوچ سنه‌دنبری ایسته‌مکده‌یز. اوچ سنه‌دنبری مضبطه‌لریمزده نمی ایتدیکمز حالده خدمهٔ خیرات کیملردر ، نه قدر معاش آلیورلر ، یکونلری نه‌در ؟ دیه بونلرك تام اولارق تثبیتی ممکن اولمادی . سببی ؛ بونلر بر طرفدن مضبوط ومعین قواعده تابع دکللردی . دیکر طرفدن عددلری و وظیفه‌لری چوق داغنیق‌دی و بوکون حقیقةً بی‌لزوم بعض وظائف‌ده داخل اولدیغی حالده چوق قاریشیق برحالده ایدی. مثال اولارق عرض ایده‌یم که بومیانده وظیفه‌سنه لزوم قالمایان . .

محی‌الدین نامی بك (بتلیس) — مأکلدر ، مأکل . .

احمد رمزی بك (غازی عینتاب) (دواملہ) — بوکون وظیفه‌سنه حقیقةً لزوم قالمایان صلاجیلر ، بخورداجیلر ، تسبیحجیلر ، موقتلر وبونك کبی دها خاطریمه کلمه‌ین واسباب موجبه مضبطه‌مزده برقاچ سنه‌دنبری بحث ایتمش اولدیغمز برچوق وظائف اربابی واردر وبونلرك معاشی یکری بش غروشه قدر اینه‌ر ٢٥٠ غروشه قدر ترکیه داخلنده معاش توزیع ایتمك ونورکلری بوقدر آز بر مبلغ ایله اشغال ایدرك اونلری حقیقی استحصال ساحه‌سندن اوزاقده بولوندیرمق ظن ایدرم که مجلس عالیکزجه شایان تجویز کورملز. دوشوندك ؛ وظیفه‌لری بو کون ایجاب ایجاب ایدن ، فائده‌لی بولونان قسمدن اولانلرك آرتدیرمق جداً لازمدر . فقط عددلری بوقادار کنیش ساحه‌ده و وظیفه‌لری اعتباریله بر چوق متفرع ، مختلف وظائفه انقسام ایتمش اولان بالعموم وظیفه اربابنك معاشاتنی آرتدیرمق هم بودجه‌یی بر کلفته صوقق دیکدر ، هم‌ده بی‌معنا ایدی . بناءً علیه خدمهٔ خیراتك اصاصلی برتصفیه‌یه تابع طوتولمسی احتیاجی کوزیمزك اوکنه کلشدر . اوچ سنه‌دنبری یاپدیغمز نمی نتیجه‌سنده دیانت ایشلری ریاستی طرفندن بالدت ترتیبث یاپلوب‌ده اوکا کوره تصفیه ساسنه کیریشیلسه ایدی ذاتاً بومادەیه احتیاج قالمازدی .

مع‌مافیه دیانت ایشلری ریاستی دخی کندیلکندن تصفیه‌یه نه‌یتث ایده‌مزدی چونکه بعض حکمار واردرکه قانون مسئله‌سندر . بو سنه دیانت ایشلری ریاستندن صوردق. تصفیه مجبونزه توجیه‌جهات نظامنامه‌سنك تعدیلاتی دیه‌یه بر نظامنامه کوستردیلر. او نظامنامه بو اساسلری حتوا ایتمك اوزره دها چوق متفرع موادی حاویدر . بز هم او نظامنامه‌نك حکمی برآن‌اول تطبیق اولنابیلسون ، هم‌ده برآن اول کیملرمعاش ویریبیورز وویردیکمز معاش نه‌یه یاریبور بونلری تعیین ایده‌لم دیه موازنهٔ عمومیه قانونته بویله بر ماده‌قویدق. اساساً موازنهٔ عمومیه قانونی بو کبی مالی نقاط نظردن ، قادرو و معاش وتخصیصات اعتباریله تعامیله بوکبی مسائلی درپیش ایتمکله موضوع خارجنه چیقمش اولامقده‌در. موسی کاظم افندی حضرتلری بویوردیلرکه معاش و تخصیصات اعتباریله موازنهٔ مالیه انجمنی حقلیدر. جامعلرك تصفیه‌سی اعتباریله نه‌جهتدن بحث ایدییورلر؟ قادرو دیمك جامع دیمکدر. جامعلرك عددلری، سنفلری، هرجامعده قاچ خدمه استخدام اولنه‌جقدر؛ بونلر بونلری تثبیت ایده‌بیلمك ایجون تصنیف لازم کلیر . صوکره اساساً توجیه جهات نظامنامه‌سنده دخی دیانت ایشلری ریاستی بوجهتی نظر اعتباره آلمش وتصفیه مضبطه‌سی دیه‌اسکیدنبری دوشونولمش - ظن ایدرسه‌م - مرحوم خیری افندی زمانندن قالمش برمضبطه واردر . اومضبطه دخی بواساسلری درپیش ایتمکده‌در. بناءً علیه خیری افندی زمانندن قالمش اولان واوزماندنبری دوشونیلن تصفیه‌نك بوکون موازنهٔ عمومیه قانونیله برآن‌اول پاپلماسی، برآن‌اول خدمهٔ خیراتك عددلری تثبیت اولونارق اونلره لایق اولدیغی معاشك ویریلمه‌سی ایجون انجمنکز بووسیله ایله بو مسئله‌یه تماس ایتمشدر . وبووسیله ایله یومادەیی قویمشدر . شاید بو حکم قبول ایدیلمه‌جك اولورسه خدمهٔ خیرات لایق اولدیغی وظیفه‌لرده چالیشه‌جقدر . مملکتمزك جامعلریمزك ، دینی وظائفك حقیقی احتیاجی نه ایسه اوکا کوره خدمهٔ خیرات توظیف ایدیلمه‌جك واونلرده معاشلرینی دوافون برشکلده آلاجقلردر . ٢٥ غروش معاش توزیماتنی تمادی ایتدیرمکی ظن ایدرسه‌م هیچ برعقل قبول ایتمز. ٢٥ غروش معاش آلانلرك معاشنی ٥٠٠ غروش اولارق تثبیت ایدرسه‌ك بو ، ملیونلره بالغ اولور. بناءً علیه نه‌یاپمق لازمدر. ٢٥ غروش معاش آلانلری تصفیه ایده‌رك معاشلرینك منحلات وقوعبولدیغه بریده‌کی اصل وظیفه اربابنه ، بوکون وظیفه‌سنك تمادیسی لازم کلن کیمسه‌لره علاوه ایدلمسی وبوصورتله تدریجاً بر تصفیه یاپارق معاشاتك حدلایقنه ابلاغی جهتنی دوشوندك . ماده بونقطهٔ نظری استهداف ایتمکده‌در ، جامعلری بیقالم دیه بر حکمی احتوا ایتمکده‌در .

کاظم وهبی بك (ارغنی) — افندم ؛ معلومدرکه تورکیه جمهوریتی دین ایله دنیا اساسنی تفریق ایتمشدر . بناءً علیه دیانت ایشلرینه تعلق ایده‌ن بودجه‌نك عمومی بودجه آراسنده بر بولماسنده معنا بوقدر . بونی دوغریدن دوغری‌یه جماعت اسلامیه‌یه ترك ایتمه‌ك دها موافق اولمازی ؟

احمد رمزی بك (غازی عینتاب) — بوخصوصده انجمنك فکرینی رأساً عرض ایده‌جك موقعده‌دکلم.

راسخ بك (آنطالیه) — افندم جامعلریزده‌کی وظائف اربابنك اووظیفه‌لره دوام ایده‌بلمسی ایجون واووظیفه‌لره اهل اولنلری کتیره‌بیلمه‌مز ایجون رمزی بکك بیوردقلری کبی حقةً ونلره اداره وله‌بیله حکمی قدر معاش ویرملیدر . بناءً علیه هم هل ولانلری کتیره‌بیلمك وهم‌ده اونلره ابی بر معاش ویره‌بیلمك ایجون جامعلریمزی وسعت وجامعتنك چوقنی نسبتنده تصنیف یتمك واردر وحقةً لازمدر . یالکز بنده کرك سوز آلدغم نقطه شودر : ماده‌ده بر فقره واردر ، ظن ایدرم انجمن محروماتمی نظر عتبار آلیر ، « دیانت یشلرنجه تنظیم واجراو وکیللری هیئتنجه تصدیق ایدیلمجك بر تعلیماتنامه‌یه توفیقاً » قیدی واردر تعلیماتنامه‌لر ، معلوم‌ایکز ، حکمی محتوی اولامیور ، آنجق برقانونك سورت تطبیقی کوستریر موادی حاویدر. تعلیماتنامه‌یه استناداً بوماده‌نك دیکر احکامی ، که حکملری حاویدر ، حل اولونامماز . اونك ایچون ماده‌نك ابتداسنه « قانون مخصوصنه توفیقاً » فقره‌سنك علاوه‌سی موافق اولور ظننده‌یم .

رمزی بك قانون مخصوصه برآز تمایل ایتدی.

توجیه جهات نظامنامه‌سی دیه‌یه موجود اولان نظامنامه‌ده استناداً بوتعلیماتنامه یاپلاماز. چونکه موجود نظامنامه دوغریدن دوغری‌یه ایمپراطورلق اساساتی اوزرنده یاپلمش بر نظامنامه‌در . یعنی اهلیق نظر اعتباره آلماز جهتلری توجیهده توارثی نظر اعتباره آلیر. دوغریدن دوغری‌یه پادشاهلق توارث اساسنه مستنداولدیغی ایچون بو نظامنامه‌نك وقتیله موقع مرعیته وضعنده توارث اساسی اوزرینه یاپلمسنه سبب اولمشدر واهلیق نظر اعتباره آلمامشدر . اونك ایچون یزه دیانت ایشلری ریاستی شمدی‌یه قدر بو نظامنامه‌نك برینه قائم اولاجق قانونی کتیرمسی لازمدی. بودجه‌سنك مذاکره‌سندن اول بوقانونك چیقمسی لازمدی. حتی بوسنه‌ده امکانی واردر . مجلسدن تعطیل ایدلمه‌دن اول کتیرتوب برآن اول بوقانونی چیقارتمالیدر.

تحسین بك (آیدین) — آرقداشلر ، موسی کاظم بك افندینك بیاناتی اوزرینه بعض افاده‌لرم واردر. معلوم عالیکز استانبولده وبعض بویوك شهرلرده یانی باشنده معظم محتشم بر جامع اولدیغی حالده سوقاغك دیکر طرفنده‌ده بر مسجد واردر ، فقط جماعتی یوق ، ایچنده نماز قیلانی یوق چونکه یاننده معظم برجامع واردر. مؤذنلری اماملری واردر ، وظیفه صاحبیدرلر ، معاشلرینی منتظماً آلیرلر . کیمسه اونك ایچنه کیرمز، فقط موجوددر . صوکره بعض جامعلره تصادف ایدرزکه ازجمله بك اوغلنده ترامواى جاده‌سنده‌کی آغا جامعنك اطرافنده دائراً مادار اوتللر ، بارلر وسائره اولدیغی حالده اونك ایچنده جماعت نامنه برکیمسه بولامازسکز . یالکز بر مؤذن وظیفه‌سنی یاپمش اولق ایچون اذانی اوقور ، کیدر. حالبوکه بوقبیلدن اولارق مثلا صوقوق چشمه‌ده علمدار جادده‌سنده‌کی معظم جامعك یانی باشنده ، سوقاغك اوبر طرفنده مناره‌سی اکریلمش ، سقفی چوکمش برمسجد واردر. فقط اونك مؤذنی ، امامی کماکان وظیفه‌سنی ایفاایدرلر . یاننده معظم بر جامع وارکه اورایه کیمسه کیتمز . مقصدم؛ برچوق اهالی، مهاجرین آنادولویه کلیور ، تورکیه‌ده اسکان ایدیلیور ، اورالرده‌ده جماعت وار ، فقط جامع یوقدر . حسب‌الزمان او موقعلرده لزومی قالمامش اولان بومسجدلرك مؤذنون وامامارینی او قریه‌لره نقل ایدوب عینی مؤسس نامنه اوراده انشا ایدلسه واسکی مسجدلرده افو ایدلسه مناسب اولمازی ؟ بنده‌کزه قالیرسه بو طرز موافقدر . بو بیقیق ، اسکی مسجدلره یانی باشنده معظم جامعلر وارکن کیرمك اسلاملر ایچون شندندر . برجامعك مدیدب، معظم پارلاق اولمسنی آرزوایدرز. بو بیقیق، شرقه‌لری قالمامش مسجدلری اورالرده‌نظر بونجونی کبی طوتمق ظن ایدرم که دوغری اولماز اونك ایچون یکی تشکل ایدن قریه ومحله‌لردن ایجاب ایدن یرلره انشا یدوب اسکیلریی افو تمك دها مناسبدر . دیاناً ایشلری ریاستك بونی نظردقته آلمسی لازمدر.

الیاس سامی بك (موش) — افندم، موضوعمزك یاپیلیغکز ایش دوغری ومنطقی اوله‌قابل تألیفمی‌در؟ دیه‌یه سوردیلر . بنده‌کز اوحترم خطیب وامام افندیلره صوردم ؛ بروسه شهرینك الیوم احتوا ایتدیکی نفوسك مقداری نه‌در دیدم ؟ - خاطرمده قالدی ایسه - اوچ ٣٨ بیك نفوسی واردی شمدی هرحالده آزالمش اولاجقدر ، دیدیلر .

بروسه‌نك منبری محرابی موضوع معمورمسجدی وجامی قاچدر دیه‌یه صوردم ٣٧٠ در ، دیدیلر . دیدم که ؛ افندیلر ، آبدات اسلامیه‌دن یشیل، اولو ، مرادیه ، خداوندکار جامعلری بشر بیك کشیدن یکری بیك کیشی‌نی بلغاً مابلغ استیعاب ایدر و موقع اعتباریله‌ده محیطك خلقی تماماً ایچنه طوپلایه‌بیلیر. شوحالده ٣٧٥ جامعك امام، خطیب، مؤذن، قیم افندیلرك مقداری دردر کشیدن نه‌ایدر، دیدم ، حساب یاپدق (٥٠٠) کیشی ایدییور دیه‌لم‌ده یکری‌بشر لیرادن‌معاش ویره‌لم نه‌طوتار؟ دیدك ، بونك اوزرینه حساب ایتدك بر آیده ٣٧,٥٠٠ لیرا طوتدی . سنه‌ده (٤٥٠ بیك) لیرا طوتدی . او چ یوز یتمش بش جامعك ، مسجدك تعمیراتی ، تنویراتی ، تفریشاتی ایچون‌ده (١٠٠ بیك) لیرا قویالم . (٥٥٠ بیك) لیرا ایدر .

بروسه‌نك سکز دانه قضاسی وار . آلتی یوز دانه‌ده کوبی واردر دیرسه‌ك، ساده‌یالکز بروسه‌نك خاتی مسلمان دکل‌یا کوبده‌کی جامعلرك امامارینی ، مؤذنلرینی‌ده ایکی مثل اولارق قویدق . برملیون ایکیوز بیك لیرایه بالغ اولدی . دوندم صوردم افندیلر: بروسه ولایتك بودجه ایله طرح اولنان وبرکیسی نه‌قدر دیه‌یه، آشاغی یوقاری حساب ایتدك. اوده برملیون لیرا قدر برشی طوتدی. دیدك بوتون خدمات و دوائر عمومیهٔ دولتی تعطیل ایتمه‌ك بو خدمات خیریه‌نك ایفاسیله مشغول اولان ذواته آنجق وآنجق یکری بشر لیرا معاش ویره‌جکز. (براوو سسلری) . مساعده بویوریکز افندیلر دیدم؛ سز اکر ٣٧٥ جامعك امام ، مؤذن وقیمنی یاشاته‌جق قدر معاش تخصیص اولنه‌جق امیدنده قالیرسه کز لد نیرسکز. چونکه انکان یوقدر، دیدم.

محترم آرقداشمز مضبطه محرری رمزی بك افندی بیلمه‌م هانکی تاریخده خیری افندی مرحومك برمضبطه‌سندن بحث ایتدیلر . اولایحه وقانونده دینك، صلاحیتدار علمانك نقطهٔ نظری نظر اعتباره آلندی . مستغنیٌ عنه اولان جامعلر حفنده قانون یاپیلدی . وموقع تطبیقه قوندی . یالکز قصور شوراده‌که بوکونه قدر اجرا اولنه‌مدی.

مساعده بویوریلیرمی بك افندیلر ؟ نیم‌بك بقیندن علاقه‌دار بولونه‌یم وبك سودیکم رفرق آغاج قضاسی واردر (قاوونی مشهوردر سسلری) أوت قاوونی بك کوزلدر افندیلر . (خنده‌لر)

اکر شمندوفرله کلوب کچرکن دقت بویورلدی ایسه اوقضاده اسلامیتك علوتنی قاده ایدن برچوق شالری، جامعلری کورمش اولاجقسکز بونلر اوتوز ایکی دانه‌در. بك فندیلر ای بیلمه‌یورم، قرق غاج قصبه‌سنك قاچ نفوسی واردر عجبا بك افندیلر بوله مجموع محیطی درت بش کیلومترو مربعندن عبارت اولان قرق غاج قضاسنك اوتوز ایکی جامعنی درت جامع حالنه کتیرسه‌ك واو جامعلری دها لایقله بویولتسه‌ك ، منارلرینی دخی دینك شانیله قابل تألیف دکلدر . بوکبی شیلرك حلی آنجق علمی بر هیئت طرفندن یاپیلا بیلیر. علمی بر هیئت جامعتی اولانه مسجدلری بیقابیلیر ویا وظائفنی تنقیص ایده‌بیلیر . اوعلمی هیئت یاپسین ، یاخود عکسی تقدیرده اوهیئتی‌ده قالدیرمالی ، دینی دنیا ایشلرندن تامیله آیرمالیدر . مسئله بودر .

حسن فهمی بك (قسطمونی) — موضوعك نزاکتنی قدسیتنی تقدیر ایتمیور دکلم .

بك افندیلر! اوفق برمقدمه‌یه مساعده بویوریکز. (قیصه اولسون سسلری) . ذاتاً اوزون سویلیه‌جك قدر سرمایه‌یه مالك دکلم . بك افندیلر؛ صوك دفعه مبعوث اولدیغم کونلرده بروسه‌ده ایدم . بروسه‌دن اوزاقلاشمق اوزره بولوندیغم برصره‌ده بروسه‌ده موجود جامع ومسجدلرك محترم امام وخطیب افندیلری بکا کلشلردی . ملت مجلسنه کیدییورسکز، وکالت عامه‌یی‌ده حائز بولونیورسکز، نرم‌نرم حلازی دوشونکز دیدیلر دردیکزنه‌دردیه‌صوردم. حکومت برباشرینه، برتحصیلدارینه ٣٥-٤٠-٥٠ لیرا قدر آیده آیلق ومعاش ویرییور ، اولو جامع کبی آبدات اسلامیه‌دن معدود بولنان قوجه برجامعك اوقدسی وظیفه‌سنی ایفاایدن امامنه ، مؤذننه، قیمنه ١٠ - ١٥ لیرا معاش ویرییورسکز . بوکونه‌قدر یاپیلیغکز ایش دوغری ومنطقی اوله‌قابل تألیفمی‌در؟ دیه‌یه سوردیلر . بنده‌کز اوحترم خطیب وامام افندیلره صوردم ؛ بروسه شهرینك الیوم احتوا ایتدیکی نفوسك مقداری نه‌در دیدم ؟ - خاطرمده قالدی ایسه - اوچ ٣٨ بیك نفوسی واردی شمدی هرحالده آزالمش اولاجقدر ، دیدیلر .

محترم آرقداشمز مضبطه محرری رمزی بك افندی بیلمه‌م هانکی تاریخده خیری افندی مرحومك برمضبطه‌سندن بحث ایتدیلر . اولایحه وقانونده دینك، صلاحیتدار علمانك نقطهٔ نظری نظر اعتباره آلندی . مستغنیٌ عنه اولان جامعلر حفنده قانون یاپیلدی . وموقع تطبیقه قوندی . یالکز قصور شوراده‌که بوکونه قدر اجرا اولنه‌مدی.

مساعده بویوریلیرمی بك افندیلر ؟ نیم‌بك بقیندن علاقه‌دار بولونه‌یم وبك سودیکم رفرق آغاج قضاسی واردر (قاوونی مشهوردر سسلری) أوت قاوونی بك کوزلدر افندیلر . (خنده‌لر)

اکر شمندوفرله کلوب کچرکن دقت بویورلدی ایسه اوقضاده اسلامیتك علوتنی قاده ایدن برچوق شالری، جامعلری کورمش اولاجقسکز بونلر اوتوز ایکی دانه‌در. بك فندیلر ای بیلمه‌یورم، قرق غاج قصبه‌سنك قاچ نفوسی واردر عجبا بك افندیلر بوله مجموع محیطی درت بش کیلومترو مربعندن عبارت اولان قرق غاج قضاسنك اوتوز ایکی جامعنی درت جامع حالنه کتیرسه‌ك واو جامعلری دها لایقله بویولتسه‌ك ، منارلرینی دخی دینك قدسیت وعلویتیله متناسباً یوکسلتسه‌ك، (خنده‌لر) تفریشات وتزیناتی اونسبتده یاپسه‌ق ، ٣٢ مناره برینه درت مناره ٣٢ جامع یرینه درت جامع اقامه ایتمه‌ك‌ده بولیله اعمار وتزیین ایدرك امامنه مؤذننه وبوتون خدمه‌سنه لایق درجه‌ده معاش ویرسه‌ك، جامع جوارنده‌کی اوطه‌لرنده آیدستی ایله وظیفه‌سنه آماده بولوندیرسه‌ق ، عائله معیشتی اندیشه‌سندن قورتاره‌بیلسه‌ك چوق ایی اولمازی ؟ وبتلا ؛ بش کشیلك جماعتله نماز قیلدیره‌جغمز یرده بش بیك کشی‌یه قیلدیره‌بیلمك فضیلتنی ویرسه‌ك نه قدر ایی اولور. افندیلر؛ دین‌دییورکه، جماعته اشتراك ایچون ، هر آدیمه ثواب یازیلیر وحتی افندیلر ! اعظمیلره ، امام اعظمه کوره برشهرده برجامعدن غیری برده جمعه نمازی قیلنمسی جائز دکلدر . دییور .

الیاس سامی بك (موش) — او مسئله تمامدر.

حسن فهمی بك (دواملہ) — بناءً علیه افندیلر! بوکون جمعه نمازی یالکز بر جامعده اقامه ایدیلیر دییور . رجا ایده‌رم بویله‌در افندیلر بو کون استانبولمزك ، پك حرمتکاری بولوندیغمز ادرنه‌مزك جامعلرینی دوشونك! افندیلر بونلرك برده جماعتنی، دوشونك! شمدی بروسه او ٣٧٥ جامعنك عمراتی، تفریشاتی بروسه اوقافنك بوتون برشنه‌لك واردات عمومیه‌سی اولان ٣٠-٣٥ بیك لیرا ایله یاپه‌بیلمك امکانی واری‌دی ؟ ظن ایده‌رم که ، جامعلریزده اسلامیتك بکلدیکی نظافت وطهارتی کوره‌میورز . امکانی یوقدریك افندیلر. ینه خیری افندی مرحوم زماننده اوکونك علماسی صلاحیتدار ذواتی طوپلانه‌رق قرارلشدیردقلری وتصدیقه اقتران ایدن برقانون واردر. اوقانونی تطبیق ایتدیره‌لم دیمك ایسترم که دیانت ایشلری ریاستنه لازم اولان مظاهرتی یاپالم، خلق تنویر وارشاد ایده‌لم. اوقانونی لایقیله اجرا ایتدیرسه‌ك، جامعلریزده، جماعتمزده دیغمزده خدمت ایتمش اولورز . بوکونکی حالك دوای بوتون معابد ومساجدك خرابیسنه بادی اوله‌جقدر. افندیلر، بم خلاصهٔ مطالعاتم بودر . آرتق قرار اعطاسی سزه عائددر. اوقانونی بوتون شمولیله تطبیق امکانی آرایه‌لم وتطبیق ایده‌لم . معروضاتم بوندن عبارتدر. (براوو سسلری).

رئیس — ماده حفنده بشقه برتقریر واردر:

ریاست جلیله‌یه

اون دردنجی ماده‌نك باشنه [قانون مخصوصنه توفیقاً] فقره‌سنك علاوه‌سنی عرض وتکلیف ایلرم افندم . ١٧ نیسان ١٩٢٧

آنطالیه راسخ

احمد رمزی بك (غازی عینتاب) — قانون مخصوصنه توفیقاً دیه‌یه برقید علاوه‌سنی آرقداشمز تکلیف ایدییور. بویله قادرویه متعلق جامعلرك وجامع خدمه‌لرك قادرولرینك تطبیقنه متعلق برقانون یوقدر. اساس اعتباریله اون دردنجی ماده ایله تکلیف ایتدیکمز خصوصی جامعلرك تصنیفی وجامع خدمه‌لرینك، قادرولرینك تثبیتیدر . بناءً علیه دیکر حکملر نظامنامه‌یه ، تعلیماتنامه‌یه براقیله‌جقدر . آیریجه «قانون مخصوصنه توفیقاً» قیدینی قویارسه‌ق بویله برقانون مخصوص اولدیغی ایچون مشکلات حادث اوله‌جقدر. آرقداشمز بویوردیلرکه تعلیماتنامه‌دیانت ایشلری موافقتیله اولاجق ، تعلیماتنامه بر قانونك تطبیقنی ایضاح ایدر .

الده برقانون یوقدر. شمدی بر قانون اولمدیغنه کوره یکیدن بر قانون‌تدوینی آیریجه بوموضوعمزك خارجنده‌در . مستغنی عنه اوقاف حقنده بر مادهٔ قانونیه واردر. مستغنیٌ عنه اوقاف حقنده نه‌معامله ایدیله‌جکنی اوماده تصریح ایتمشدر . فقط خدمهٔ خیراتك قادرولری وجامعلرك تصنیفی حقنده بر قانون یوقدر . اساساً بو مسئله برقانون موضوعی دکلدر . اساس بو حکمی بو ماده تأمین ایتدکدن صوکره جامعلری تصنیف ایتمك قادرولری تدقیق ایتمك تعلیماتنامه مسئله‌سیدر .

رئیس — تقریری رأیکزه عرض ایدییورم. تقریری نظر دقته آلانلر (تقریرتکراراوقوانسون سسلری) .

راسخ بك ، قانون مخصوصنه توفیقاً » فقره‌سنك علاوه‌سنی تکلیف ایدییور . بناءً علیه تقریری نظر دقته آلانلر لطفاً ال قالدیرسون ! قبول ایتمه‌ینلر ال قالدیرسون . نظر دقته آلنمامشدر .

ماده‌نی عیناً رأیکزه عرض ایدییورم . قبول ایدنلر لطفاً أل قالدیرسون ! قبول ایتمه‌ینلر لطفاً ال قالدیرسون ! قبول ایدلمشدر .

قلوب سینه ماسنده

٢١ نیسان پرشنبه آقشامی ساعت ١٩ و ٢١,٥ ده

فوق العاده پروغرام

عریانه قادینلر

٦ قسم

٢ قسم مشهور قومیق شارلو

کیرمه‌سنی قطعیاً منع ایدن آمریقالیلر، چارلغه‌قارشی بسله‌دکلری کبی دولاییسیله، ژاپونلرك ظفرینی نمی ایتدیلر ؛ فقط او ظفرك فرداسنده ، کندیلریله ژاپونلر آراسنده بر حربك غیرقابل اجتناب اولدیغنی آکلادیلر .

انکلتره خارجیه ناظری مارکی دولانسداون ، ٣٠ کانون ثانی ١٩٠٢ تاریخنده ، ژاپونیانك لوندره سفیری موسیو هایاشی بله، روسیه‌نك تجاوزاتنه قارشی تقابل بر منیت مشاقی عقد ایتدی طرفین، چینك وقوره‌مك استقلالی، اراضیسنك تمامیتنی تصدیق ، مع‌مافیه اوراده‌کی منفعتلری تهدیده معروض قالدیغی تقدیرده، مداخله حقی محافظه ایدییورلردی. ژاپونیا ایکی دولتك بردن تجاوزینه معروض قالدیغی تقدیرده، یعنی روسلر، ١٨٩٥ ده اولدیغی کبی ینه فرنسزلردن ویا آلمانلردن معاونت کوردکلری تقدیرده انکلتره معاونت، مسلحه‌سنی وعد ایدیوردی. میثاقك بومادەسی ، شیمبوزه‌کی معاهده‌سندن صوکراکی احوالك تکررینی غیر قابل قیلمقله ژاپونیایی، اوروپالیلر آراسنده برآتحاد قورقوسندن قورتاریوردی . حاضرلغی اکمال ایتدیکی کون روسیه ایله باش باشه مجادله ایده‌جکدی .

واقعا بویله براحتمال ، ژاپونیایه فائق اولدیغندن قطعیاً امین بولنان روس حکومتی پك هیجانه کتیرمه‌دی . بو تاریخده ژاپون رجال دولتی ، قوره‌ده سربست قالمق شرطیله منچوریانك ینه روسیه‌نك النده قالماسنه بلکه راضی اولورلردی. فقط روسلر نه قوره‌یی ژاپونیایه براقق ، نه‌ده منچوریی کندیلکلرندن ترك ایتمك ایسته‌دیلر . توکیو حکومتی ، مخاصملرینك اوزلاشمق نیتنده اولمادیغنه قناعت کتیرنجه مذاکراتی قطع ایتدی وداها رسماً اعلان حرب ایتمه‌دن حرب کیلرینه ، روس دونانماسنه هجوم ایتمك امرینی ویردی (٨ شباط ١٩٠٤) .

روسلرله ژاپونلرك غلبه احتمالری ، داها بدایتده مساوی دکلدی . حرب باشلادیغی زمان روسلرك اقصای شرقده‌کی اوردولرنده یوزبیك کیشی بیله یوقدی . لازم کلن تقویه قوتلرینی سیبریا دەمیر یوللری، آنجق برقاچ هفته‌ده، اوده داملہ داملہ کتیره‌بیله‌جکدی؛ حال بوکه ژاپونیاء سلاح آلتنه آلنه‌بیله‌جك بوتون افرادینی

برقاچ ساعتده قوره‌یه چیقاردی . روسیه محاربه‌یه سیبریالی وپه‌رمیالی ردیف عسکرلریله، یعنی نفوسنك آسیالی قسمیله باشلیوردی هم‌چارلق بوحه بی شرقلی اصولیله ، یعنی عاطل واحتیاطسز بر صورتده یاپاجق وروس عسکرینك معلوم اولان جسارتی بویله‌لکله لزومسز قیله‌جقدی

ژاپون ارکان حربیه‌سی ، یعنی باش قوماندان اویاما ، جنرال نودزو ، جنرال اوکو ، جنرال کوروکی وجنرال نوکی ، ناپولیونکاری آنی تعرضه ، بویوك اردولر ایله هجوم نظریه‌سنه طرفداردی. مع‌مافیه حسابلی براحتیاطدن قطعیاً آیرلمادیلر . اونلرده نه لوده‌ندورفك برقوماره بکزه‌ین مدهش ضربه‌لری ، نه‌ده فوشك جرأتکارلقلری واردر . بوکا مقابل اومولمادق هیچ برفنا احتماللہ قارشیلاشمایلر وهیچ برمغلوبیته دوچار اولمادیلر .

بوکا عامل معنوی‌یی‌ده علاوه ایتمك لازمدر . روسلر، افندیلری یالواورمانلرینی ومانچوری معدنلرینی استثمار ایده‌یلسین دیه مملکتلرندن دوقوز بیك کیلومترو اوزاقده چارپیشیوردی . ژاپون ملتی ایسه یوردینك تجاوزه اوغرامامسی ، حکمدارینك ، کندیسنی تحقیر ایتمش وآلداتمش بر دشمندن انتقامنی آلمق ایچون مجادله ایدییوردی . اونك عندنده بوحربك ، دینی بر ماهیتی واردی . بویله‌جه ژاپونیاهم قوماندانلرینك، صوك سوق الجیش نظریه‌لرینی حسن صورتله تطبیق ایتدیکنی ، هم‌ده عسکرلرینك اسکی ساموراییلر کبی چارپیشدیغنی کوردی .

داها بدایتده ژاپونلیلر، ده کیزه حاکم اولدیلر. صولرك دوکمش اولماسی دولایسیله ولادیووستوقدن چیقامیان برقاچ کمیدن ماعدا بوتون روس دونانماسی ، بورآرتورده ایدی . ژاپونیانك بحری قوتلرینی اداره ایدن آمیرال توغو ، آنی بر هجومله اونی امحایه قرار ویردی . ٨-٩ شباط کیجه‌سی ، داها حرب اعلان ایدلمه‌دن، دورت ژاپون طورپیدوسی پورآرتورك خارجی لیمانته صوقوله‌رق روس کمیلرینك الك ایلرندن اوچ دانه‌سنی طورپیلله‌دیلر . [١] ٢ - ٣ مایس

[١] تحقیق قابل اولمیان بعضی ادعالره نظراً ژاپونلیلرك بویله آنی برصورتده هجومی، اولدیغه قاریشیق بین‌الملل برانتریقه‌نك نتیجه‌سیدر . ناظرلرندن داما دوربین اولان قرال